

VAŽNIJE ŠTETOČINE KUKURUZA IZ REDA LEPIDOPTERA

Tatjana Kereši¹, Dragan Vajgand², Željko Milovac³

¹Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

²Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, 25000 Sombor

³Institut za ratarstvo i povrтарstvo, Novi Sad

E-mail: keresi@polj.uns.ac.rs

Rad primljen: 09.06.2014.

Prihvaćen za štampu: 18.07.2014.

Izvod

Na kukuruzu se, u Srbiji i susednim zemljama, javlja oko 30 vrsta leptira, od kojih su najštetniji kukuruzni plamenac i sovice. U radu je dat osvrt na ekonomski najznačajnije vrste: *Agrotis segetum*, *Ostrinia nubilalis* i *Helicoverpa armigera*. Prikazana je biologija vrsta, kao i mera koje se primenjuju u cilju smanjenja šteta od njih.

Ključne reči: kukuruz, *Agrotis segetum*, *Ostrinia nubilalis*, *Helicoverpa armigera*

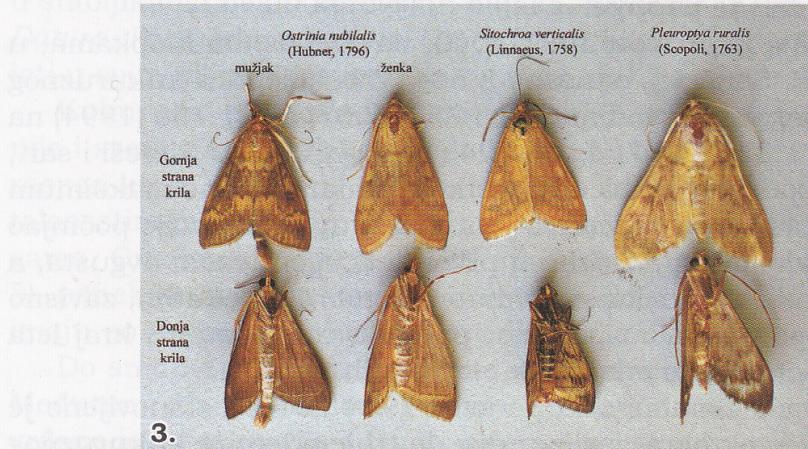
UVOD

Procenjujući značaj štetnih zglavkara u 11 država proizvođača kukuruza u Evropskoj uniji, Meislle i sar. (2009) zaključuju da je najvažnija štetna vrsta kukuruzni plamenac, *Ostrinia nubilalis* (Hbn.). On naseljava od oko 20 % polja u Mađarskoj do 60 % u Španiji, a procenjeno smanjenje prinosa bez mera zaštite bi iznosilo između 5 i 30 %. U Francuskoj i Španiji, kukuruzna (mediteranska) sovica, *Sesamia nonagrioides* Lefebvre, pričinjava dodatne štete, pa između 2 i 4 miliona ha kukuruza u Evropi trpe ekonomski značajne štete od plamenca i navedene sovice. Drugi leptiri iz fam. Noctuidae, uključujući podgrizajuće sovice (*Agrotis spp.*) i pamukovu sovicu (*Helicoverpa armigera* Hbn.), više oštećuju kukuruz u zemljama centralne i južne Evrope.

Iz reda Lepidoptera, useve kukuruza, zajedno uzevši Srbiju i susedne zemlje, napada oko 30 vrsta, svrstanih u pet familija. Najveći broj vrsta pripada familiji sovica, a po ekonomskom značaju se ističu predstavnici familija Noctuidae i Pyralidae. U najvažnije se ubrajaju podgrizajuće i sovice generativnih organa (ozima, ipsilon, pamukova), kukuruzni plamenac i metlica. Od navedenih, ekonomski najznačajnije vrste su kukuruzni plamenac i pamukova sovica (Čamprag, 1994).

Podgrizajuće sovice tokom proleća podgrizaju ili pregrizaju stabljiku, a napadaju i delove korena bliže površini zemljišta, naročito na kasno posejanim usevima. Nadzemne sovice i kukuruzni plamenac napadaju sve nadzemne organe kukuruza (lišće, stabljiku, metlicu i klip). Štete koje prouzrokuju gusenice mogu biti neposredne i posredne. Neposredne štete se ispoljavaju u smanjenju lisne mase, uništenju svile i zrna, a završavaju propadanjem biljaka. Posredne štete se ogledaju u tome što oštećivanjem zrna otvaraju put za ulaz štetnih gljiva u zrno koje, razvijajući se, proizvode mikotoksine veoma opasne u ishrani životinja i ljudi.

Podaci o letu leptira su prikupljeni svetlosnom klopkom tip RO Agrobećej u okolini Sombora. Za period od 1994. do 2007. godine su prikazani podaci prikupljeni svetlosnom klopkom DP Agroinstituta, a od 2008. do 2013. godine svetlosnim klopkama privrednog društva Agroprotekt doo.

Tablo VI. *Agrotis segetum* - ozima sovica, leptir (sl. 1), pregrizena biljka i gusenice (sl. 2); *Ostrinia nubilalis* - kukuruzni plamenac i slične vrste (sl. 3), jajno leglo *O. nubilalis* (sl. 4), mlađa gusenica plamenca i oštećenja (sl. 5), hodnik u prelomljenoj stabljici (sl. 6), lutka (sl. 7), odrasla gusenica i oštećen klip (sl. 8); *Helicoverpa armigera* - pamukova sovica, gusenica, oštećenja na vrhu klipa i pojava *Fusarium* spp. (sl. 9) (Foto: sl. 1, 3. i 4. D. Vajgand, sl. 2. R. Sekulić, sl. 8. T. Kereši, sl. 5, 6, 7. i 9. Ž. Milovac).

Garden print, Sombor, pp. 180.
Vajgand, D. (2013): Pojava leptira koji mogu biti ekonomski značajni u Bačkoj tokom 2012. i prognoza za 2013. godinu. Biljni lekar, 41, 3: 304-319.
Vajgand, D. (2014): Pojava štetnih leptira u Bačkoj i Sremu tokom 2013. i prognoza za 2014. godinu. Biljni lekar, 42, 1: 23-37.
www.irac-online.org

Abstract

THE MAJOR MAIZE PEST OF THE ORDER LEPIDOPTERA

Tatjana Kereši¹, Dragan Vajgand², Željko Milovac³

¹University of Novi Sad, Faculty of Agriculture

²Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, 25000 Sombor, Serbia

³Institute of Field and Vegetable Crops, Novi Sad

E-mail: keresi@polj.uns.ac.rs

In Serbia and neighboring countries, taking together, there are about 30 species of Lepidoptera (most from the family Noctuidae), that damage maize. The paper gives an overview of the most harmful species: *Agrotis segetum*, *Ostrinia nubilalis* and *Helicoverpa armigera*. Shows the biology of species, as well as measures to be applied in order to reduce the damage from them.

Key words: maize, *Agrotis segetum*, *Ostrinia nubilalis*, *Helicoverpa armigera*